

כמסמרות נטועים

קדאי אקופות מגיבים, שואלים ושונים

כמסמרות נטועים,

ה'תשפ"ב

שואלין ודורשין

בענין "מסכת חנוכה"

א. בגיליון ה' במאמרו של הרה"ג נתן רחלזון שליט"א (עמ' 25-20) בענין מסכת חנוכה הביא לתירוץ רבותינו דרבי הקדוש לא כתב מה שהינו מפורסם לכל.

ואמינא להביא ממסכת ברכות (ב' ע"א) חיזוק ליסוד הנ"ל, ממה שנכתב במשנה הראשונה "מאימתי קורין את שמע בערבין וכו'. והקשו בגמ' תנא היכא קאי דקתני מאימתי וכו'. ופרש"י (ד"ה היכא קאי) - מהיכא קסליק דתנא ביה חובת ק"ש שהתחיל לשאול כאן זמן הקריאה, עכ"ל. וכתבה הגמ' דהתנא אקרא קאי דכתיב "בשכבך ובקומך". ופרש"י (ד"ה אקרא קאי) - ושם למד חובת הקריאה, עכ"ל. הרי לנו שהמשנה דנה בזמן ק"ש ולא כותבת מהיכן אנו יודעים שיש חיוב לקרוא את ק"ש. וא"כ מכאן ראיה שהמשנה אינה כותבת דברים מפורסמים ויודעים לכל וכדלעיל.

אך לכאורה יש לדחות דא"כ למה טרחה הגמ' להביא לפסוק "בשכבך ובקומך" היה לה לגמרא לכתוב שאין דרך המשנה לכתוב דברים מפורסמים, שהרי מי אינו יודע חובת ק"ש. אלא ע"כ שגם דברים מפורסמים המשנה כותבת, ומה שלא כתבה את חובת הקריאה נסמכה על מה שכתוב בתורה "בשכבך ובקומך". היינו, שהמשנה אינה כותבת דברים שחובתם כבר מפורשת בתורה, אלא מיד מתחילה לדון בדיניהם, (ואין מה שאנו כותבים חולק ח"ו על מה שכתב הרמב"ם בפירוש במשניות אלא בה לתת הסבר לדבריו דהרי הוא כתב במפורש ג' דוגמאות והם ציצית תפילין ומזוזה והברכות שחייבים לברך עליהם, ומכיון שכבר כתוב בתורה חיובם של מצוות הללו, לא כתבה המשנה את חיובם שוב. משא"כ שאר הדברים שאין חיובם מהתורה כתבה המשנה את חיובם וכדוגמאות של כמגילה וידים ועירוב), וא"כ הדרא קושיא לדוכתא מה הטעם שלא נכתב במשנה מסכת חנוכה כדי לדעת את חיובה ודיניה ופרטיה. וצ"ע. אלא נראה שצריך לתרץ כמו כל התירוצים האחרים שהובאו בגוף המאמר לטעם מדוע אין מסכת חנוכה.

ב. עוד בענין הנ"ל, בספר "מנוחת שלום" ח"א לגאון האדיר רבי יעקב חיים סופר שליט"א בסי' יב' הקשה לביאור זה, דלא זכיר רבי לחנוכה משום דדבר המפורסם הוא, "אבל יש להבין דחנוכה היה הכל ידוע ולא היה נפלא וכו', ואילו פורים לא היה ידוע שהוצרכו לכתוב מסכת שלמה בעניינה היא מסכת מגילה, והוא תימה לענ"ד".

ובגיליון הנפלא "פנינים" ח"ג, היר"ל ע"י ידידי היקר הרה"ג מרדכי חיים שליט"א, הביא לספר 'מנהג ישראל ישורון' (עמ' 48 בהערה ב') שכתב "דנס חנוכה היה בזמן שכל ישראל ישבו על אדמתם וארצם ויכירו כל ישראל בלי ספק דיני חנוכה בכל פרט ומסרו הדינים הללו אבות לבנים, לכן לא היה נחוץ להזכירם במשנה ביחד, אבל נס פורים היה בפרט בארץ נכריה תחת מלכות עכ"ם ויהודים היושבים בערים רחוקות לא ידעו דיני פורים כלל וגם בארץ פרס גופא יכול להיות שלא ידעו כולם דיני פורים ומה גם שנפזרו משם והלכו באשר הלכו לכן הכרחו חז"ל לכתוב כל פרטי דיני מגילה ופורים", עכ"ל. איברא דעדיין יש להשיב גם על זה היאך יתכן שלא היו יודעים עניין הפורים והרי לאחר זמן עלו לא"י והיו כולם כאחד יחד, ואם מחנוכה שהתחדש לאחר זמן ידעו עאכ"ו שמפורים ידעו כולם. וצ"ע.

בברכת התורה ולומדיה

רן יוסף חיים מסעוד אבוחצירה
עפולה.

מעשי לאה

לכבוד עורכי גליון אסופות

בשיחתו המעוררת של המשגיח הגרד"ד גולד שליט"א כתב ובאר את מעשיה הטובים של לאה, אשר עבורם זכתה להיפקד. ויש לסמוך לדבריו דבר פלא אשר מובא בשפתי חכמים (ויצא ל, טו), "דכתב רשי", ולפי שזלזלה במשכב הצדיק לא זכתה להיקבר עמו, וכתב על כך בשפתי חכמים כהאי לישנא: "ואע"פ שאמרו חז"ל כדי שתהא לעזרה לבני' כשיגל נבוזראדן, וכמו שפירש"י לקמן בפ' יחי (מח, ז). י"ל, דאילו לא זלזלה היתה לאה נקברת במקומה והיתה היא לעזרה לבניה, ומפני שזלזלה לא זכתה להיקבר עמו וק"ל". ואם כי לדברים אלו יש ריח של נסתר, הרי עכ"פ רואים אנו שני דברים ברורים, ראשית מה רבה החשיבות של 'להיקבר עם אותו צדיק', שאם היתה זוכה היתה נקברת עמו וזה היה זכות גדולה יותר מאשר להיות לעזר לבניה. ושנית, מה גדלו זכויותיה של לאה, אשר היה בכוחה לפדות את בניה וללמד עליהם זכות, כרחל אר מסרה את הסימנים. ואם עד עתה לא ידעתי עד היכן הגיעה מעלתה, בא מאמרו של המשגיח שליט"א וביאורם יפה יפה.

ב.ש. אפרתי

